

TERMY JAKUBA

Aquapark w Oławie

Podstawowym założeniem programowym było stworzenie wielofunkcyjnego obiektu basenowego o charakterze miejskim, który łączyłby w sobie funkcje sportowe, rekreacyjne i rehabilitacyjne.

Realizacja stanowi integralną część istniejącego zespołu rekreacyjnego: basenu otwartego, boisk i kortów tenisowych wchodzących w skład Oławskiego Centrum Kultury Fizycznej oraz krajobrazowego parku miejskiego i rekreacyjnych terenów spacerowych wzdłuż rzeki Oławy. O projekcie rozmawiamy z Tomaszem Markowskim z wrocławskiej pracowni ETC Architektki.

Patrycja Fabiańska: W obiektach sportowych, takich jak pływalnie, specjalizują się Państwo od dawna.

Tomasz Markowski: Rzeczywiście, projektujemy obiekty sportowe, rekreacyjne, rehabilitacyjne, hotele, kryte pływalnie, hale sportowe, lodowiska i kręgielnie. Aquapark w Oławie jest piętnastą pływalnią, która powstała w naszej pracowni.

PF: Wydaje się, że w ostatnich latach wykształcił się pewien trend projektowania kompleksów oferujących wodną rekreację.

TM: Oczekiwania użytkowników i inwestorów zmieniły się, szczególnie w kwestii oferty programowej. Widoczne jest to głów-

nie w obiektach o stricte miejskim charakterze, a takim są pływalnia w Oławie czy nasze ostatnie realizacje w Wałbrzychu. Obiekty te oprócz funkcji basenowej i strefy dla najmłodszych użytkowników, wyposażonej w zjeżdżalnię i brodziki, zostały rozbudowane o funkcję rekreacyjno-rehabilitacyjną.

PF: Czego oczekuje się więc od nowoczesnych kompleksów?

TM: Okazało się, że strefą niezwykle pożądaną i najchętniej uczęszczaną przez użytkowników, którzy nie lubią lub nie potrafią pływać, są w aquaparkach dobrze zaprogramowane saunaria. Dzięki nim może znacząco wzrosnąć frekwencja klientów odwiedzających kompleks, jest to więc dochodowa działalność.

PF: Oławskie termy wpisują się w ten trend. Proszę jednak przybliżyć najważniejsze funkcje.

TM: Jedną z podstawowych funkcji obiektu jest funkcja edukacyjno-sportowa. Na pływalni będą mogły odbywać się zajęcia z wychowania fizycznego, nauki pływania czy rozgrywki sportowe na poziomie młodzie-

żymym i lokalnym. Do tych funkcji zasadniczo przeznaczona jest niecka o wymiarach 25 x 16 m oraz trybuna na ok. 150 osób. Rekreacja wodna, wypoczynek oraz odnowa biologiczna i rehabilitacja zapewnione zostały w basenie rekreacyjnym, brodziku dla dzieci, wannach z hydromasażem i zespole odnowy biologicznej. Całość uzupełniono o funkcje pomocnicze – gastronomiczną, handlową i usługową.

PF: Strefa saun, odnowy i rehabilitacji zajmuje cały poziom +1.

TM: Tak to właśnie zaprojektowaliśmy. Kompleksowe saunarium połączone jest z dużą strefą rehabilitacji i odnowy biologicznej. Mogą z niego korzystać zarówno użytkownicy części basenowej, jak i rehabilitacyjnej. Na saunarium składają się sauna sucha (fińska), sauna mokra (parowa), saunarium oraz tężnia solna do inhalacji w strefie wypoczynku, specjalistyczne natryski do schładzania, hol saunarium z przebieralnią, ławkami i miejscami do moczenia nóg oraz hol wypoczynkowy z leżankami i recepcją. W strefie odnowy biologicznej znajdują się

■ Bryła w kontekście otaczającego parku

■ Fasada wejściowa do kompleksu

■ Ujęcie od strony części rekreacyjnej

sala do aerobiku, sala siłowni i kriokomora, a także indywidualne pokoje masażu oraz strefa rehabilitacji wodnej z wannami do hydro-masażu. Do saunarium na piętrze można się dostać bezpośrednio z hali basenowej. Na antresoli nad basenem sportowym usytuowana jest również trybuna dla 150 widzów. Na widownię możliwy jest dostęp suchą stopą z komunikacji ogólnej.

PF: Aquapark sąsiaduje z odkrytymi basenami.

TM: Basen letni ma osobne wejście – po lewej stronie od wejścia głównego do term. Są też w tej części osobne kasy i szatnie. Odkryte kąpielisko istniało już wcześniej, jednak nie miało żadnego zaplecza, dlatego dobudowaliśmy całą infrastrukturę kubaturową. W parterze obiektu będą sezonowo czynne sanitariaty, szatnie i natryski. Obiekt ten jest częściowo wyeksploatowany, w związku z czym inwestor planuje w najbliższych latach przebudowę kompleksu basenu otwartego.

PF: Po wejściu do holu basenowego w zasadzie od razu obejmuje się wzrokiem najważniejsze funkcje aquaparku. Co miało wpływ na takie ukształtowanie obiektu?

TM: Bryła jest wynikiem kontekstu miejsca. Basen zlokalizowany jest w rozległym parku miejskim, z pięknie zachowanym starodrzewem, w sąsiedztwie istniejącego basenu otwartego, który będzie podlegał w najbliższym czasie renowacji. Ponieważ najbliższe otoczenie ma klimat rekreacyjny, chcieliśmy, żeby obiekt pozwalał swoim użytkownikom na kontakt wizualny ze światem zewnętrznym. Zależało nam również na tym, żeby ludzie przebywający w parku mieli wgląd do wnętrza budynku, zachęcającego

atrakcjami. Chodziło o interakcje. Osiągnięty efekt polega na tym, że niemal z każdego miejsca w budynku ma się widok na zewnątrz. Dzięki przeszkleniom fasad z każdej strony są w obiekcie również takie miejsca, z których można wzrokiem „przebić” na wylot cały budynek. Hala basenowa jest wizualnie połączona z parkiem, który dostarcza dodatkowych wrażeń estetycznych. Widać z niej m.in. dwa charakterystyczne stare dęby – pomniki przyrody. Natomiast z sal ćwiczeń zlokalizowanych na piętrze, w części rehabilitacyjno-rekreacyjnej, rozpościera się widok na południową część założenia. Dodatkowo hol wejściowy jest dzięki antresoli wizualnie połączony z piętrem. Poprzez szerokie przeszklenia, uzyskaliśmy także otwarcie widokowe z kafeletterii na halę basenową.

PF: Architektura została w znacznym stopniu podporządkowana funkcji i konstrukcji.

TM: Hala basenowa to jednoprzestrzenna bryła. Dach jest skonstruowany na dźwigarach z drewna klejonego, co jest niemal klasycznym rozwiązaniem dla tego typu obiektów, ponieważ najlepiej sprawdza się w czasie i nie wymaga żadnej renowacji, spełniając przy tym wszystkie wymagania stawiane halom basenowym. Dach jest kryty przekrociem warstwowym ze specjalistycznej blachy z paroizolacją, izolacją termiczną w postaci wełny mineralnej o wysokiej twardości, na którą są następnie klejone warstwy papy bitumicznej wysokiej jakości.

PF: Jakiego rodzaju szkła użyto na fasadzie?

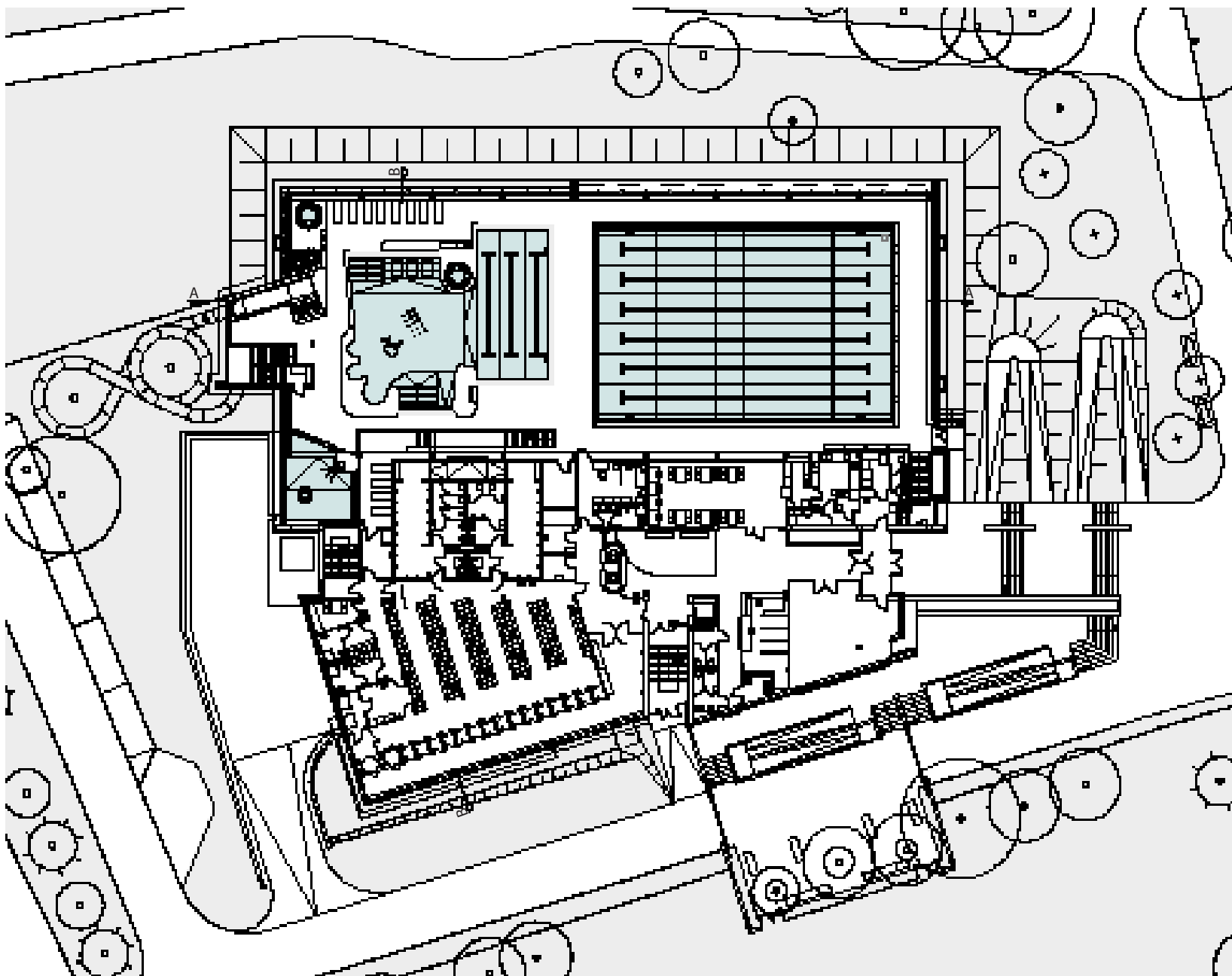
TM: Szkło jest całkowicie przeźierne, a na fasadach północnej i południowej zastosowane zostały pakiety szklane ze specjalnymi

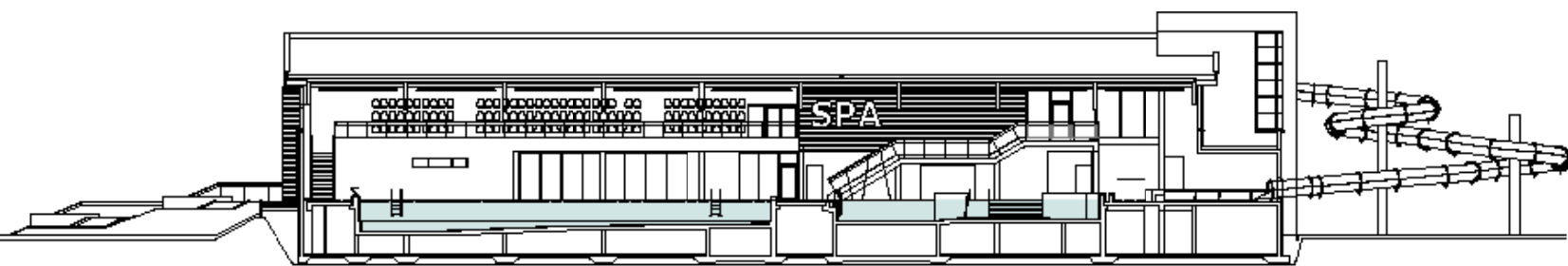
■ Rozwiązania materiałowe

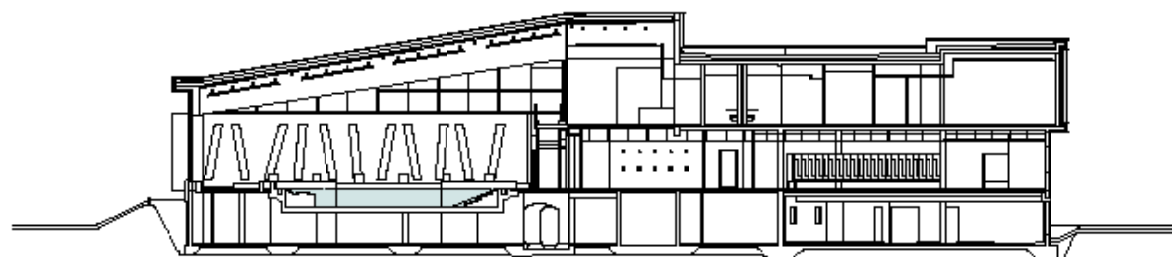
■ Gra światła. Niecka sportowa

■ Rzut parteru, skala 1:750

■ Przekrój A-A, skala 1:750

■ Przekrój B-B, skala 1:750

■ Hol na parterze z antresolą

■ Hol na I piętrze

powłokami, które zmniejszają promieniowanie podczerwone i ograniczają przegrzewanie budynku latem.

PF: Część przeszklonej fasady jest przesłonięta rodzajem blendy i światło sączy się szczelinami, kładąc na wodzie geometryczne formy. Jaki był cel takiego zabiegu?

TM: Cele były dwa: ograniczenie efektu oślnienia i uzyskanie gry światła na tafli wody. Podstawową zasadą, którą należy bezwarunkowo uwzględnić podczas projektowania pływalni, jest to, że niekała sportowa nie powinna być zbyt mocno nasłoneczniona. Odblaski światła od powierzchni wody utrudniają pracę ratownikom, nie jest też przyjemnie pływać pod światło. Zazwyczaj nieką sportową projektujemy tak, że ściany prostopadłe do toru nie są przeszklone. W tym przypadku, chcąc uzyskać efekt gry światła, zastosowaliśmy pochylone szczeliny, które ciekawie się odbijają na powierzchni wody, co wzbogaca estetykę tej części

objektu i nie przeszkadza pływającym. Główne przeszklenie hali skierowane jest na północ, w związku z czym na basenie nie ma przesadnie dużo światła.

PF: Skąd natomiast pomysł zastosowania zewnętrznych rolet materiałowych?

TM: To zabieg architektoniczny. Obiekt ma dość twardą stylistykę, jeżeli chodzi o bryłę. Chodziło o uzyskanie efektu jej zmiękczenia i przefiltrowanie światła. Jest to również parafraza wspomnianych szczelin sączących światło: z jednej strony mamy elementy, które wpuszczają światło, a z drugiej „żagle” przysłaniające z perforowanej tkaniny, dzięki którym widać, co dzieje się na zewnątrz budynku, lecz obraz ten jest rozmyty i niedopowiedziany.

PF: Zauważyłam podobieństwa rozwiązań materiałowych w Państwa realizacji dla kompleksu Term w Białce Tatrzańskiej. Elementy drewniane na fasadzie mają kontynuację wewnątrz budynku.

TM: Na fasadzie kompleksu w Oławie zastosowaliśmy imitujące drewno płyty włóknowe typu Fundermax. Nie mógł to być naturalny materiał, ponieważ jeszcze nie dorobiliśmy się ekonomicznego rozwiązania technicznego dostosowanego do warunków klimatycznych naszego kraju, które zapewniałoby dużą trwałość. Poza płytami włóknowymi na fasadzie znalazły się też okładziny z blachy aluminiowej, tynk, a w otokach dookoła hali basenowej – zabudowy z płyt cementowych.

We wnętrzach jest już naturalne drewno. Pozwala ono ocieplić atmosferę obiektu, który jest mimo wszystko formalny, prosto skonstruowany, kubistyczny. Chcieliśmy, żeby niektóre płaszczyzny nabrały miękkości i stanowiły kontrast do nieuniknionej na basenie ceramiki oraz twardych powierzchni muru i szkła. Zależało nam na tym, żeby uzyskać ciepłą konotację, szczególnie na ścianie prowadzącej do saunarium.

■ Strefa wypoczynku

■ Strefa odnowy i rehabilitacji

■ Saunarium

PF: Jak wyglądał dobór materiałów dla części basenowej i przestrzeni wspólnych?

TM: Pływalnie staramy się projektować brylowo, zatem niecki i plaże to duże powierzchnie jednobarwnych brył. Ceramikę dobieramy do budżetu konkretnej inwestycji. Bazujemy na sprawdzonych producentach, jak Agrob Buchtal czy Rosa Gres, często też używamy płytek czeskiej firmy Rako. W przelewach na plażach zastosowaliśmy sprawdzony gres hiszpański.

Przestrzenie wspólne poszczególnych stref wykończone są zgodnie z ich funkcją, która determinowała rozwiązania. W strefie rehabilitacji, gdzie się ćwiczy na boso lub w obuwiu sportowym, w większości zastosowano posadzki syntetyczne, jak linoleum lub elastyczne posadzki sportowe, co pozwala uniknąć kontuzji.

PF: Jak poradzili sobie Państwo z pogłosem w strefie hali basenowej?

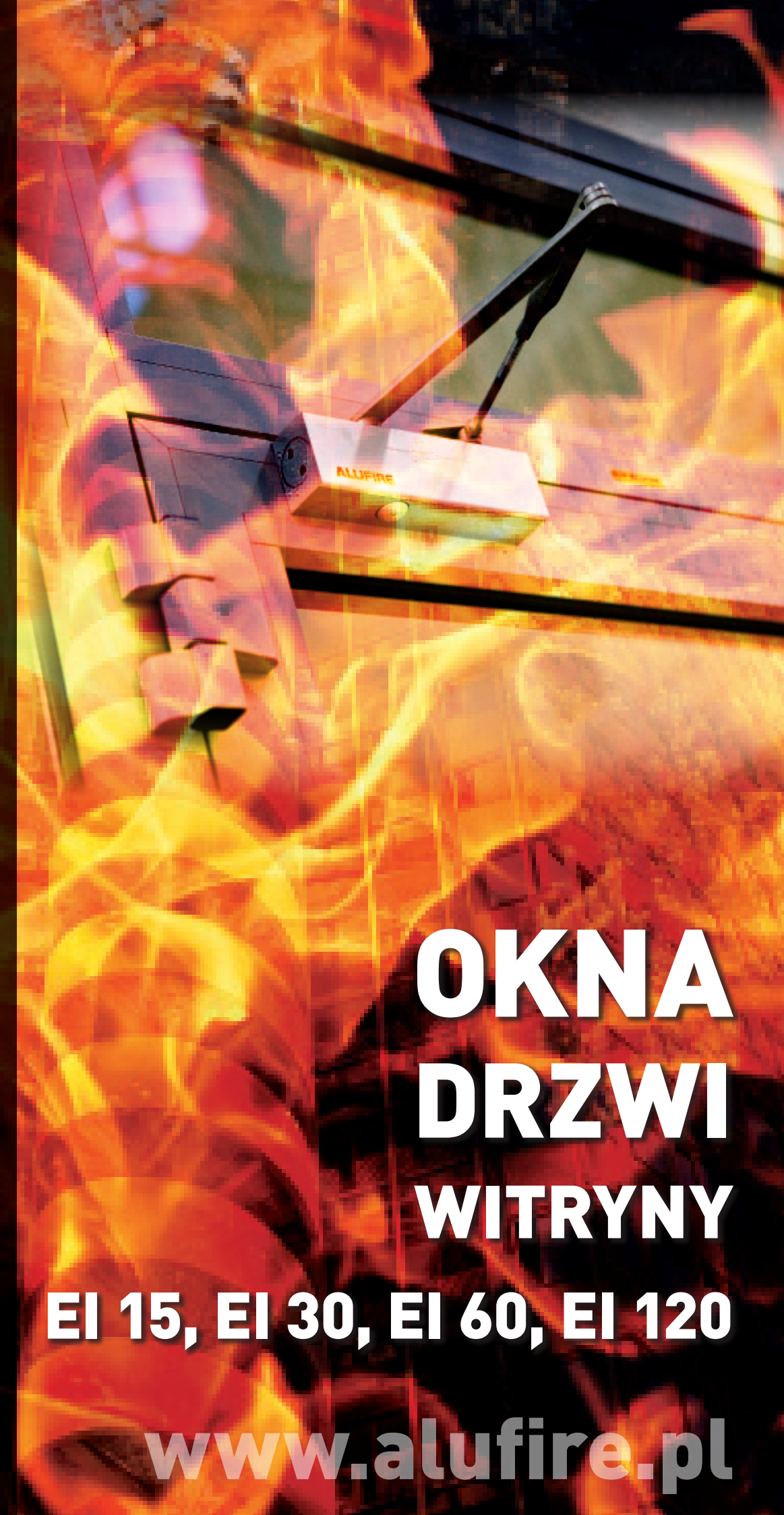
TM: Zastosowaliśmy sufity akustyczne rozmieszczone wyspowo, które znacznie zmniejszają pogłos na hali. Przestrzeń za sufitem również rozprasza fale. Mamy na tyle spore doświadczenie, że sami potrafimy oszacować, jak zmniejszyć pogłos, i odpowiednio rozmieszczamy sufity. Wyspowe rozmieszczenie zwiększa skuteczność sufitów akustycznych, ponieważ fala odbija się od ich powierzchni, a od drugiej strony jest pochłaniana.

Podobne znaczenie mają drewniane elementy na hali basenowej. Powodują one, że fala akustyczna ulega załamaniu, rozbiciu i rozproszeniu.

PF: Jakie czynniki były najważniejsze podczas projektowania oświetlenia?

TM: Kwestia operowania przestrzenią i światłem naturalnym jest istotna w obiektach sportowych, ponieważ powinny one być w pewnym stopniu transparentne. Przestrzenie komunikacyjne mają wystarczającą ilość światła naturalnego i w zasadzie tylko wieczorem potrzebne jest doświetlenie uzupełniające. Z punktu widzenia architekta najbardziej się cieszymy, kiedy nie widać bezpośrednio źródeł światła i nie wiadomo, skąd ono dociera, ponieważ wówczas nie powoduje olśnienia. Przykładem jest świetlik w holu głównym, który dostarcza dużo

ALUFIRE

OKNA DRZWI WITRYNY

EI 15, EI 30, EI 60, EI 120

87-148 Łysomice k/Torunia
ul. Warszawska 64A
tel. (56) 674 88 11

www.alufire.pl

■ Szatnia

■ Aranżacje w saunarium

■ Część sanitarna – natryski

światła, lecz praktycznie jest niewidoczny. Zawsze zależy nam również na tym, aby nasi projektanci instalacji elektrycznych tak rozmieszczali źródła światła, żeby uzyskiwać równomierny rozkład natężenia oświetlenia. Zaprojektowaliśmy oświetlenie w kilku wariantach, dzięki czemu basen może być oświetlony w różny sposób. Możemy używać tylko oświetlenia podwodnego, źródeł światła rozmieszczonych na dźwigarach z drewna klejonego lub np. w postaci kinietów na ścianach bocznych. W zależności od regulacji oświetlenia uzyskamy różnego rodzaju natężenie i rozmaite efekty świetlne.

PF: Czy był jakiś motyw kolorystyczny, który przewodził w aranżacji wnętrza?

TM: Chodziło o to, żeby obiekt był jasny, szczególnie na hali basenowej. Biel mozaiki wokół niecki rekreacyjnej kontrastuje z szarością ceramicznej antypoślizgowej płytki podłogowej i z kolorowymi płaszczyznami płytek, które się znajdują na różnych oddzielnych elementach, jak wieża zjeżdżalni, wnęka pod zjeżdżalnią czy otoczenie brodzika dla dzieci. Zatem biel koresponduje z niebieską wodą, drewnem i z neutralnie

szarą plażą. Ponieważ obiekt jest utrzymany w szarej tonacji, w celu uniknięcia monotonii w różnych miejscach zastosowaliśmy akcenty mocniejsze, wydobywające inne ważne miejsca w obiekcie, czyli strefę kas w holu głównym, recepcję na piętrze i kafenię na parterze. Poza akcentowaniem miejsc istotnych w stosunku do miejsc, które są normalną komunikacją czy przestrzenią niespecjalnie eksponowaną, dodaliśmy też nieco wesołej i energetyzującej stylistyki, dedykując ją dzieciom i młodzieży.

PF: Pod względem technologii obiekt jest zaprojektowany nowocześnie i energooszczędnie.

TM: Tak, to prawda. Na całym dachu obiektu zastosowane zostały kolektory solarne, które służą głównie do podgrzewu ciepłej wody użytkowej, dlatego że zużycie ciepłej wody na basenie jest duże. Jeżeli w zimny, krótki dzień nie ma odpowiedniego odzysku ciepła poprzez solary, to wtedy podgrzew ciepłej wody odbywa się poprzez węzeł ciepły. Nadwyżki ciepła są przekierowywane do innych instalacji, zasadniczo do podgrzewu wody basenowej. Instalacje

solarne są przeliczone tak, aby mogła z nich korzystać również strefa letnich szatni. Odzysk ciepła jest oczywiście zastosowany w wentylacji. Ciepło odzyskujemy też z wody z natrysków, która zbierana jest w specjalnych zbiornikach. Jest to rozwiązanie energooszczędne, a odzysk jest prosty i skuteczny.

Można powiedzieć, że obiekt ma dwa rodzaje rozwiązań energooszczędnych. Pierwsze jest pasywne, ponieważ ograniczenie strat ciepła uzyskuje się dzięki zwartej konstrukcji budynku, a poprzez odpowiedni stosunek powierzchni ścian do kubatury redukuje powierzchnię wychładzania. Jest to szczególnie ważne w hali basenowej i saunarium, gdzie należy utrzymać temperaturę ponad 30°C. Budynek jest więc tak skonstruowany i zaizolowany, żeby zoptymalizować i zminimalizować straty ciepła. Drugi rodzaj rozwiązań to wspomniane odzyski we wszystkich możliwych instalacjach: wentylacji, gdzie znajdują się centrale odzyskujące ciepło poprzez wewnętrzne pompy, oraz kanalizacji, dzięki której odzyskiwana jest woda z natrysków.

■ Szatnie. Akcenty kolorystyczne

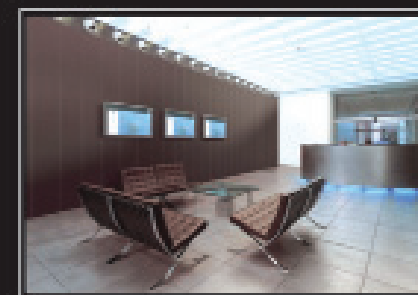
Producent wyrobów z HPL

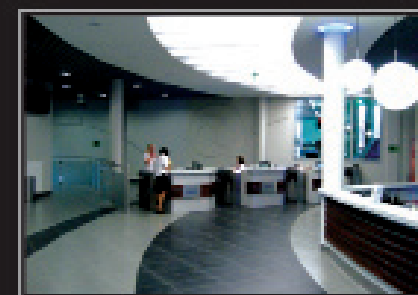
szafki basenowe

kabiny sanitarne

okładziny ścienne

systemy ESOK

EUROP[®]EL

ul. Spółdzielcza 4, 38-420 Korczyna

www.europel.pl

■ Przestrzeń publiczna holu głównego

PF: Czy pojawiły się nowatorskie rozwiązania?

TM: Ponieważ technika basenowa idzie stale do przodu, stwierdziliśmy z inwestorem, że warto pomyśleć o rozwiązaniu, które poprawi efektywność działania obiektu, i zaprojektowaliśmy dodatkowo stację elektrolizy podchlorynu sodu. Jest to instalacja, która produkuje środek dezynfekujący do wody basenowej z soli kuchennej, nie ma zatem konieczności przewożenia go z zewnątrz. Wewnętrzna instalacja produkuje podchloryn o bardzo wysokiej jakości, który dozowany jest tylko w takiej ilości, w jakiej to konieczne. Ponieważ związek ten ma postać czystą, nie ma w zasadzie jego emisji w postaci ubocznych związków i zapach chloru nie roznosi się w obiekcie.

Rzadko która pływalnia posiada też kriokomorę. Jest ona gotowym elementem wmontowywanym w przygotowaną kubaturę z gotowymi instalacjami. Zasila się ją ciekłym powietrzem, czyli czynnikiem kriogenicznym, który poprzez parowanie obniża temperaturę komory. Znajduje się

Lokalizacja/adres	Oława, ul. 1 Maja
Pracownia projektowa	ETC Architekci sp. z o.o. sp. k.
Architekci prowadzący	Tomasz Markowski, Marek Romaniszyn, Jacek Król
Architekci	Anna Markowska, Arkadiusz Konieczny
Data opracowania	2008/2009
Data realizacji	2010-2012
Inwestor	Gmina Miasto Oława
Powierzchnia całkowita (netto)	4340 m ²
Powierzchnia zabudowy	2490 m ²
Kubatura brutto	29 480 m ³
Generalny wykonawca	ABM SOLID SA – 08.2010-06.2012 EUROPEL – 09.2012-12.2012
Kompleksowe dokończenie budowy obiektu	EUROPEL Bogdan Pelczar
System oddymiania i przewietrzania	D+H Polska sp. z o.o.
Ścianki stałe EI 15 oraz ścianki stałe z drzwiami 1- i 2-skrzydłowymi EI 15 Drzwi 1- i 2-skrzydłowe EI 30	Alufire

on w zbiorniku na zewnątrz budynku, zlokalizowanym w części technicznej, która nie jest widoczna z poziomu codziennego użytkownika i mieści się po zachodniej części obiektu, w pobliżu istniejącego obiektu filtrowni i basenów otwartych.

PF: Czy wszystkie części usługowe obiektu są w pełni dostępne dla niepełnosprawnych poruszających się na wózku?

TM: Komunikację pionową zapewnia winda o właściwych gabarytach zainstalowana w holu głównym, a toalety wyposażone są w odpowiednie kabiny. W szatniach i sanitariatach basenowych nie wydzieliłiśmy jednak odrębnych bloków dla niepełnosprawnych, ponieważ są tak zaprojektowane i wyposażone, że niepełnosprawni mogą z nich korzystać, integrując się z pozostałymi użytkownikami. W przestrzeni szatni zaprojektowano jedynie pomieszczenie na wózki basenowe. Niekaż rekreacyjna posiada pochylnię dla niepełnosprawnych, a niekaż sportowa urządzenie dźwigowe, którym niepełnosprawny dostaje się do wody. Ponadto przy wejściu na trybunę przewidziano wolną przestrzeń na wózek. Dostęp z zewnątrz na parter budynku oraz na poziom szatni letnich zapewniony jest dzięki pochylniom.

PF: Jak postrzegają Państwo zakończoną realizację?

TM: Spełniony został jeden z priorytetów – obiekt poprzez swoją transparentność został w dużym stopniu scalony z parkiem, dzięki czemu użytkownik basenu ma stały kontakt z przyrodą. Cieszy nas również bardzo udana współpraca z inwestorem, inżynierem kontraktu i wykonawcą. Organizując konkurs projektowy, inwestor profesjonalnie przygotował się do inwestycji. Zazwyczaj przetarg z kryterium 100% ceny jest obciążony poważnym ryzykiem, w szczególności w przypadku skomplikowanego projektu, jakim jest projekt krytej pływalni. Chcielibyśmy również podkreślić, iż pomimo zmiany wykonawcy w trakcie realizacji inwestycji, spowodowanej upadłością firmy ABM Solid, zamawiający niezwykle sprawnie i szybko zorganizował na nowo proces inwestycyjny i w bardzo krótkim terminie zakończył realizację obiektu.

PF: Dziękuję za rozmowę.

■ Basen rekreacyjny z hydromasażem